

11. Yhteyspaikka Barcelonassa

Sota muutti Puolan suurlähetystöjen, edustustojen ja konsulaattien tilanteen, mutta ei ainoastaan niiden. Uusi tilanne vaikutti myös Puolan kunniakonsulaattien rooliin ja tehtäviin, joita rauhan aikana johtivat konsulit, pääasiassa ei Puolan kansalaiset, joilla ei ollut valtion virkamiesstatusta ja säännöllistä palkkaa. Kunniakonsulaatit keskittyivät Puolan talouden edistämiseen, mutta sodan syttymisen jälkeen tämä tehtävä ei ollut enää ajankohtainen. Syyskuun 1939 jälkeen lähes 130 maailmassa toiminutta kunniakonsulaattia hoiti ennen kaikkea Puolasta tulleiden pakolaisten asioita ja huolehti paikallisista puolalaisista.

Uusien tehtävien edessä olivat erikoisesti kunniakonsulit miehitetystä Puolasta tulleiden siviili- ja sotilaspakolaisten reiteillä sijaitsevilla maissa. Puolan edustustot jakoivat tarpeellisia tietoja, auttoivat suojan ja kuljetuksen löytämisessä, suojelivat internoitujen leireiltä paenneita. Ahkerin oli Puolan tasavallan kunniakonsulaatti Barcelonassa, jota johti konsuli Eduardo Rodón y Blasa. Tämä edustusto toimi yhteyspaikkana Puolan kansalaisille, siviileille ja sotilasmiehille, jotka vuosina 1939-1942 tulivat laittomasti Ranskasta Espanjaan tarkoituksena päästä Portugalin kautta Iso-Britanniaan. Se järjesti heille majoituksen, väärät asiakirjat ja kuljetuksen Madridiin ja avusti espanjalaisten pidättämiä ihmisiä. Työsopimuksella työskennellyt konsulaattityöntekijä Wanda Morbitzer muisteli: ”Pakolaiset saapuivat Barcelonaan yöllä niin, että he olisivat voineet astua kaupunkiin aamuliikenteessä ja mitä nopeimmin löytää meidät. Pieni toimistotilamme arkistoinen muuttui ulkonäöltään, koska siihen ilmestyi teen, kondensoidun maidon ja korppujen varasto, ja myös yksi sähkölaite ruuan keittämistä ja toinen parranajoa varten, silitysrauta ja hiusväri joillekin ehdottomille blondeille.”

Konsuli Eduardo Rodón y Blasa ja Wanda Morbitzer Puolan tasavallan kunniakonsulaatin parvekkeella Barcelonassa (30-luvulla).